

เสียงหัวเราะที่ไม่ตลก : การกลั่นแกล้ง (Bullying) ที่นำไปสู่ความรุนแรง

นางสาวรุจิรา จาริยะ นักจิตวิทยา

เสียงหัวเราะมักสะท้อนถึงความสุขของคนหนึ่ง แต่บ่อยครั้ง
เรามักจะลืมไปว่าความสุขของเรากำลังทำลายอีกฝ่ายอยู่หรือไม่ ?

การกลั่นแกล้ง (Bullying) เป็นคำที่มักได้ยินมาากขึ้นในสังคมไทย
จากสถิติของกรมสุขภาพจิตในปี 2563 พบว่าพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้ง
รังแกกัน หรือบูลลี่ (Bully) ของเด็กไทยติดอันดับ 2 ของโลกรองจาก
ประเทศ ญี่ปุ่น และจากการสำรวจพบว่า เด็กกว่า 91.% เคยถูกบูลลี่และ
อีก 43.% คิดจะตอบโต้เอาคืน เสียงที่จะนำไปสู่ผลกระทบที่รุนแรงขึ้น

ความหมายการกลั่นแกล้ง (Bullying) มีผู้ตี ษาจำนวนหลายท่าน
ได้ให้ความหมายของการกลั่นแกล้งเหมือนกันและแตกต่างกันบ้าง
ในบางประเด็น [1]-[5] จึงได้สรุปความหมายของการกลั่นแกล้งได้ว่า
เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งเจตนา
กระทำการใดๆ ที่เกิดขึ้นอย่างตั้งใจและมีลักษณะที่คุกคามบุคคลอื่น และ
ทำให้คนอื่นเจ็บทั้งกาย และใจ โดยการกลั่นแกล้งมีแนวโน้มที่จะกระทำ
ซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง

การกลั่นแกล้ง (Bullying) เป็นปัญหาที่ได้รับการยอมรับว่า
ไม่เกิดขึ้นเพียงแค่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นในองค์กร
และสังคมทั้งในวงกว้าง แม้ว่าการกลั่นแกล้งจะถูกมองว่าเป็นปัญหามานาน
แต่การวิจัยเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งเพิ่งจะมีขึ้นในช่วงปลาย
คริสต์ศักราช คือประมาณปี 1970 และตั้งแต่นั้นมีหนังสือและบทความ
เกี่ยวกับเรื่องนี้เพิ่มขึ้น[6] การกลั่นแกล้งอาจเกิดขึ้นได้ในหลายบริบท
ทางสังคมที่แตกต่างกันออกไป เช่น การกลั่นแกล้งในโรงเรียน
การกลั่นแกล้งในที่ทำงาน การกลั่นแกล้งในครอบครัว การกลั่นแกล้ง
ในความสัมพันธ์ของคู่รัก การกลั่นแกล้งในคุก การกลั่นแกล้งในพื้นที่
ไซเบอร์ เป็นต้น

ประเภทของการกลั่นแกล้ง สามารถ
จำแนก ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้[7]

(1) การกลั่นแกล้งทางร่างกาย (Physical Bullying) เป็นลักษณะของการทำร้ายร่างกาย การชก การต่อย การผลัก การตบ การตี เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของชุดินาถ คักรินทร์กุล และ อลิสา วัชรสินธุ์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความชุกของการข่มเหงรังแกที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบของการรังแกที่พบมากที่สุดคือ การรังแก ด้วยการทำร้าย ร่างกาย ได้แก่ การชก เตะ ตบ ตี[8]

(2) การกลั่นแกล้งทางวาจา (Verbal Bullying)

เป็นการสื่อสารที่ผู้กลั่นแกล้งรังแกกระทำต่อ เป้าหมายซึ่งทำให้เป้าหมายเสียหาย โดยอาจเป็นการล้อเลียน การเรียกชื่อ การเบียดเบียนหรือแสดงสัญลักษณ์ข่มขู่หรือขู่ร้ายเกินจริง การแสดงความเห็นทางเพศ อย่างไม่เหมาะสม หรือการข่มขู่เหยียดด้วยคำพูด การกลั่นแกล้งทางวาจาส่วนใหญ่จะทำให้เหยื่อรู้สึกเครียดและทำให้เกิดผลกระทบทางจิตใจและอารมณ์เสีย ซึ่งอาจเป็นอย่างรุนแรงในบางกรณี สอดคล้องกับงานวิจัยของชุดินาถ คักรินทร์กุล และ อลิสา วัชรสินธุ์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความชุกของการข่มเหงรังแกที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบของการรังแกที่พบมากที่สุดคือ การรังแก ด้วยวาจา ได้แก่ การใช้คำพูดหยาบคายล้อเลียน [8]

(3) การกลั่นแกล้งทางสังคม (Social Bullying) คือลักษณะของการใช้กลุ่มเพื่อนหรือสังคมในการกดดันและก่อความทุกข์แก่ผู้อื่นๆ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวดและเสียใจในผู้ถูกกลั่นแกล้ง ตัวอย่างของการกลั่นแกล้ง เช่น การโหม่งหน้าให้กลุ่มไม่สนใจบุคคลที่ถูกกลั่นแกล้ง หลีกเลี่ยงให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและหลบหนีไม่ให้บุคคลนั้นเข้ามาสัมผัสกับกลุ่ม นำไปสู่ความรู้สึกไร้ตัวตน ขาดคุณค่า และขาดเพื่อน ซึ่งทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งรู้สึกเศร้าหรือไม่มีวิธีการในการหลบหนีสถานการณ์ดังกล่าว

(4) การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (Cyber Bullying) เป็นประเภทหนึ่งของการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นใหม่และเป็นประเด็นปัญหาสำคัญในสังคม โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้แก่ การใช้โทรศัพท์ อีเมล ข้อความสำเร็จรูป ข้อความที่เขียนขึ้นเอง และภาพ ทั้งนี้เป็นการใช้อุปกรณ์การสื่อสารในการเข้าถึงประกอบด้วยโทรศัพท์ (Mobile phone) คอมพิวเตอร์ (Computer) เว็บไซต์ (Website) บล็อก (Blogs) ห้องสนทนา (Chat room) เฟซบุ๊ก (Face book) เครือข่ายทางสังคมออนไลน์อื่น ๆ การถ่ายคลิปที่มีการขกต้อย ตบตีกัน การคุกคามหรือการคุกคาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกล วรรณจิตร ได้ศึกษาเกี่ยวกับการข่มขู่รังแก พบว่า การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ นับว่าเป็นเรื่องที่ทางสถาบันการศึกษาควรเพิ่ม มาตรการ หรือแนวทางการป้องกันอย่างเร่งด่วน เพราะการกลั่นแกล้งประเภทนี้มีความแตกต่างจากประเภทอื่น ๆ กล่าวคือ ไม่จำเป็นต้องมีการเผชิญหน้ากัน และสามารถกระทำได้ทุกที่ทุกเวลา[9]

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งในเด็กและเยาวชน

1. ผลกระทบต่อเหยื่อ

(1) ผลกระทบในด้านการศึกษา เด็กและเยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งโดยเพื่อนมานานจะเผชิญกับผลกระทบเชิงลบในทางจิตวิทยา ซึ่งโดยทางทฤษฎีแล้ว การมีส่วนร่วมทางวิชาการจำเป็นต้องมีภาวะทางอารมณ์ที่ดีและมีความรู้สึกลดลงขณะที่เหยื่อในการกลั่นแกล้งรังแกจะไม่มีสิ่งนี้ ทำให้มีความเสี่ยงที่จะมีผลการเรียนไม่ดีโดยงานวิจัยในปี ค.ศ. 2002 ของ Schwartz, Farver, Chang และ Lee-Shin พบว่า การกลั่นแกล้งมีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับผลการเรียน [10] และสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรจรัส บำรุงพงษ์ พบว่าผลกระทบที่เกิดจากการกลั่นแกล้งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านการเรียนเป็นหลัก [11]

(2) ผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย การกลั่นแกล้งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายในทันที เช่น การบาดเจ็บ หรือรวมถึงผลกระทบในระยะยาว เช่น ปวดหัว นอนไม่หลับ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bogart และคณะ ในปี ค.ศ. 2014 พบว่า เด็กที่ถูกกลั่นแกล้งรังแกประสบปัญหาสุขภาพกายแย่กว่าเพื่อนที่ไม่เกี่ยวข้อง [12] และงานวิจัยของ Baldwin และคณะ ในปี ค.ศ. 2015 ศึกษาพบว่าเด็กที่ถูกกลั่นแกล้งรังแกจะแสดงถึงภาวะอ้วน ตามมาในภายหลังมากไม่ใช่ว่าเวลาที่ถูกลั่นแกล้งรังแกอยู่ ทั้งดัชนีมวลกาย สัดส่วนเอวและสะโพก และมีความเสี่ยงน้ำหนักเกินมากกว่าคู่แฝดที่ไม่ถูกรังแก [13]

(3) ผลกระทบต่อสุขภาพจิต ปัญหาทางด้านจิตใจเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นหลังจากถูกลั่นแกล้งรังแกไม่ว่าจะเป็นอาการภายใน เช่น ภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล และพฤติกรรมทำร้ายตัวเอง หรืออาการภายนอก เช่น ความโกรธ ความก้าวร้าว จากงานวิจัยของ Bogart และคณะ ค.ศ. 2014 อาการซึมเศร้าพบมากในเด็กที่ถูกกลั่นแกล้งรังแกอยู่ในขณะปัจจุบัน ขณะที่การถูกลั่นแกล้งรังแกทั้งในอดีตและปัจจุบันทำให้เกิดอาการแย่ยิ่งกว่า [12] และงานวิจัยในปี ค.ศ. 2014 ของ Stapinski และคณะ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกลั่นแกล้งรังแกกับโรควิตกกังวล (Anxiety Disorders) ซึ่งเป็นความผิดปกติทางจิตเวชที่พบได้อย่างแพร่หลาย พบว่าวัยรุ่นที่ตกเป็นเหยื่อจากการกลั่นแกล้งรังแกบ่อย ๆ มีโอกาสโรควิตกกังวล ใน 5 ปีให้หลัง ขณะอายุ 18 ปี สูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่ได้ตกเป็นเหยื่อ 2 ถึง 3 เท่า [14]

(4) ความสัมพันธ์ระหว่างการถูกลั่นแกล้งกับการฆ่าตัวตาย การถูกลั่นแกล้งรังแกอาจนำไปสู่การฆ่าตัวตายของเหยื่อ หรือ Bullycide ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สื่อและสังคมให้ความสนใจในปัญหาเรื่องการกลั่นแกล้งรังแกนี้ เช่น Phoebe Prince อายุ 15 ปี ซึ่งถูกลั่นแกล้งรังแกอย่างหนัก ทั้งทางวาจา และอิเล็กทรอนิกส์ถึง 3 เดือน เธอจบชีวิตตัวเองลงด้วยการผูกคอตายในบ้าน วันที่ 14 มกราคม ค.ศ. 2010 [15] Eric Mohat อายุ 17 ปี ถูกเยาะเย้ยด้วยการเรียกว่า "gay," "fag" และ "queer" [16] และ Hirofumi Shikagawa อายุ 13 ปี ได้คอมมิทตัวในปี 2 ในโตเกียว ถูกลั่นแกล้งรังแกจากเพื่อนร่วมชั้น ถูกใช้งาน ถูกทำร้าย และทารุณอย่างต่อเนื่องถึง 8 เดือน [17]

💖 2. ผลกระทบต่อเด็กผู้กลั่นแกล้งรังแก เด็กที่กลั่นแกล้งรังแกผู้อื่น ไม่ใช่แค่ก้าวร้าวต่อเพื่อนเท่านั้น แต่ยังก้าวร้าวต่อผู้ใหญ่ทั้งครูและพ่อแม่ ผู้กลั่นแกล้งรังแกจะมีทัศนคติเชิงบวกต่อการความรุนแรงและใช้ความรุนแรงมากกว่าคนอื่นเสียทั่วไป. เด็กผู้กลั่นแกล้งรังแกมีความเสี่ยงที่จะมีพฤติกรรม อยู่ไม่สุข เครียด และมีปัญหาเกี่ยวกับการนอนมากกว่าเด็กที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งรังแก [18] สังคมมองว่าเด็กที่กลั่นแกล้งรังแกผู้อื่นเป็นเด็กเกเร หรือมีอำนาจ มีความมั่นใจ แต่ แท้จริงแล้วเด็กที่กลั่นแกล้งรังแกผู้อื่นมีความเสี่ยงที่จะฆ่าตัวตายสูงกว่าเด็กทั่วไป [19]

🛡️ การป้องกันและจัดการการกลั่นแกล้งสำหรับเด็กและเยาวชน มีแนวทางปรากฏในผลการวิจัย เช่น วิลลวอร์ธ ปัญญาอ่อน ได้ศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและจัดการการรังแกกันในโรงเรียนพบว่า การป้องกันการรังแกกันในโรงเรียนที่ได้ผล ควรเป็น การเปลี่ยนแปลงทั้งโรงเรียน (whole-school approach) เน้นการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตั้งแต่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ที่มีความรู้และทัศนคติที่ไปในทางเดียวกัน ทั้งนี้ ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงเชิงวัฒนธรรมจึงจำเป็นต้องใช้เวลาทำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง จนกระทั่งเป็น ส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันรวมทั้งมีการประเมินผลที่ได้มาตรฐานและเป็นระบบการดำเนินงานในลักษณะส่งเสริมป้องกัน ด้วยการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องมีข้อมูลความรู้ที่ครบถ้วนและทันสมัย และการฝึกทักษะทางอารมณ์สังคมให้เด็กเรียนทุกคน มีแนวโน้มที่จะได้ผลดีกว่าการทำกิจกรรมเฉพาะกลุ่ม [20]

ลีโรดม มณีแสด และ ประยูรพันธ์ นิลสุข ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียล : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสกัดกั้นในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเชิงหลักการ เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อช่วยสกัดกั้นการกลั่นแกล้งกับบนโลกโซเชียลของนักเรียนในโรงเรียน ทั้งในลักษณะข้อความ ภาพ วิดีโอและเสียง โดยเจาะจงเฉพาะสื่อออนไลน์ อย่างเป็นทางการ ของโรงเรียน และศึกษาเกี่ยวกับการนำซอฟต์แวร์มาวิเคราะห์ เนื้อหาของสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ในเชิงลบแล้วก็ค้นคว้าอย่างอัตโนมัติ ไม่ให้ปรากฏต่อสาธารณะ ประกอบด้วยประเภทสืบจับข้อมูลเสียงก่อนจะต่อยอด ไปสู่การพัฒนาโปรแกรมหรือระบบเทคโนโลยีดังกล่าว [21] และสุริยา ช้องเสนาะ ได้ศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการรังแกกัน (Bullying) พบว่า ครอบครัวต้องสร้างความรักและความเข้าใจต่อกันอย่างเหมาะสมใช้เหตุผลในการตัดสินและ สอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนเป็นประจำ ส่วนครูให้มีการเอาใจใส่และ เข้าถึงนักเรียนทุกคนอย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นการติดตามและประเมินถึง การเปลี่ยนแปลงหรือศึกษาสัญญาณการเกิดการกลั่นแกล้ง เพื่อให้สามารถ แก้ปัญหาได้อย่างทั่วถึงทั้งที่ และโรงเรียนควรมีมาตรการในการป้องกัน การกลั่น แกล้งอย่างเคร่งครัดรวมถึงการช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง และ ดูแลรักษาตามหลักวิธีการ[22]

การกลั่นแกล้งอาจจะดูเป็นการกระทำเล็กๆ ในสายตาของใครบางคน แต่อาจสร้างบาดแผลให้กับผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งได้ การกลั่นแกล้งอาจสร้างความบั่นทอนให้กับผู้กระทำ แต่อาจเป็นบาดแผลฉกรรจ์ให้กับผู้ถูกระทำ ไปทั้งชีวิต โดยคนที่ถูกกลั่นแกล้งนั้นจะเกิดการสั่งสมความกลัว ส่งผลให้เกิดความไม่มั่นใจในตนเอง และอาจเกิดปัญหาในการใช้ชีวิตประจำวัน หรือ การเข้าถึงสังคมตามมา กระทั่งในสถานควบคุมต่างๆ ทั้งสถานสงเคราะห์ สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั้งภายในสถานควบคุมหรือหลังจากพ้นจากระบบการ ยุติธรรมแล้ว การใช้ความรุนแรงของเยาวชนนี้ ส่งผลกระทบความเสียหาย ต่อหลายสิ่ง ทั้งทรัพย์สิน การบาดเจ็บ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผู้ที่ถูกกระทำ ความรุนแรงจะเกิดภาวะเครียด วิตกกังวล เป็นประสบการณ์ ที่ไม่ประสงค์ ที่ทำให้เจ็บปวด หรือมีบาดแผลทางใจ (Trauma) และอาจพัฒนาตนเอง เป็นผู้ใช้ความรุนแรง (Abuser) ในอนาคต จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรใช้ ความอ่อนโยนในการสร้างความเข้าใจให้แก่พวกเขาใหม่ พุดคุยให้พวกเขา มองเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ในสังคมตลอดจนให้โอกาส และเวลาพวกเขาในการปรับปรุงตัว การปฏิบัติต่อกันที่ก้าวร้าวด้วยความเคารพ และเมตตาจะช่วยให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นได้มากกว่า และพึงระลึก ในทุกการกระทำไว้ว่าผู้ใหญ่คือ ตัวอย่างของเด็กๆ เสมอ ไม่ว่าจะดีและไม่ดี

เอกสารอ้างอิง

- [1] พรรษา แก้วพลูปกรณ์. ผลของการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคม ที่มีต่อการลด พฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษาอาชีวศึกษา . (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). 2541
- [2] Olweus, D. A. Annotation: Bullying at school: Basic facts and effects of a school based intervention program. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 35(7), 1171-1190. 1994
- [3] Rigby Ken. Stop the Bullying. Ontario: Sten house Publishers. 2001
- [4] Porhola, M., Karhunen, S., & Rainvaara, S. Bullying at school and in the workplace: A challenge for communication research. [n.d.]: [n.d.]. 2006
- [5] Rivers Ian, Duncan Nell and Besag E. Valerie. Bullying . [n.d.]: [n.d.]. 2017
- [6] Claire P. Monks and Iain Coyne, "A History of Research into Bullying," in *Bullying in Different Contexts*, ed. Claire P. Monks and Iain Coyne, (Cambridge : Cambridge University Press, 2011), p.1, Retrieved on May 14,2018, from <https://doi.org/10.1017/CBO9780511921018>
- [7] Langan Pual. Bullying in Schools : What you need to know. New Jersey: Townsend Press Inc. 2011
- [8] ชุตินาถ ตักรินทร์ และ อริษา วัชรสินธุ. ความสุขของการเข้มแข็งแคะและปัจจัยด้านจิตสังคม ที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้นเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 59(3), 221-230. 2557
- [9] สกล วรเจริญศิริ. การเข้มแข็งแคะ. วันที่สืบค้นข้อมูล 8 กุมภาพันธ์ 2566.เข้าถึงได้จาก ejournals.swu.ac.th. 2559
- [10] Schwartz, D. , Farver, J. M. , Chang, L. , & Lee-Shin, Y. , "Victimization in South Korean children's peer groups" , 30 *Journal of Abnormal Child Psychology*, pp.113-125. quoted in Dorothy L. Espelage et al., supra note 43, p.234. 2002
- [11] ภักธจรัส บำรุงพงษ์. การกลั่นแกล้งในมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษาหนังสือที่มีความต้องการพิเศษ . (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). 2562
- [12] Laura M. Bogart, Marc N. Elliott, David J. Klein, Susan R. Tortolero, Sylvie Mrug, Melissa F. Peskin, Susan L. Davies, Elizabeth T. Schink, and Mark A. Schuster. "Peer Victimization in Fifth Grade and Health in Tenth Grade. " 133, no.3 *Pediatrics*. (2014): 440-447. <http://doi.org/10.1542/peds.2013-3510>, June 4, 2018.
- [13] Baldwin., *National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine*, supra note 44, pp.114-115
- [14] Lexine A Stapinski et al., "Peer Victimization During Adolescence and Risk for Anxiety Disorders in Adulthood: A Prospective Cohort Study," 31, no.7 *Depression and Anxiety*, pp. 574- 582, Retrieved on June 4, 2018, from <http://doi.org/10.1002/da.22270>. 2014

[15] Kayla Webley, "Teens Who Admitted to Bullying Phoebe Prince Sentenced," Time (May 05, 2011), Retrieved on June 4, 2018, from <http://newsfeed.time.com/2011/05/05/teens-who-admitted-to-bullying-phoebe-prince-sentenced/>; see also Carlín Miller, "Phoebe Prince's Final Days: Bullied Girl Suffered "Intolerable" Abuse Before Suicide, Say Court Docs," CBS News (April 9, 2010), Retrieved on June 4, 2018, from <https://www.cbsnews.com/news/phoebe-princes-final-days-bullied-girlsuffered-intolerable-abuse-before-suicide-say-court-docs/>

[16] Damon Sims, "Parents of boy who killed himself hold Mentor High School liable," Retrieved on February 19, 2018, from http://blog.cleveland.com/metro/2009/04/parent_of_mentor_boy_who_kille.html

[17] Kobayashi Futoshi, "Bullying in Japanese Schools," (Education Resources Information Center, U.S. Department of Education: 1999), pp.3-4, Retrieved on February 23, 2019, from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED434755.pdf>

[18] Gini Gianluca, "Associations between Bullying Behaviour, Psychosomatic Complaints, Emotional and Behavioural Problems," 44, No. 9 Journal of Paediatrics and Child Health, pp.492-497 (2008), Retrieved on May 5, 2018, from <http://dx.doi.org/doi:10.1111/j.1440-1754.2007.01155.x>

[19] National Center for Injury Prevention and Control, Division of Violence Prevention, supra note 65, pp.2-3.

[20] วิมลวรรณ ปัญญาอ่อน. การป้องกันและการจัดการรังแกกันในโรงเรียน. วารสาร สุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 7(2), 133-144. 2560

[21] สิโรตม มณีแสด และ ปรัชญนันท์ นิลสุข . การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์: การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสกัดกั้นในโรงเรียน. วารสารการสื่อสารมวลชน, 7(2). 46-67. 2562

[22] สุริยา ช้องเสนาะ.(ม.ป.ป.) . ปัญหาการรังแกกัน (Bullying) ในสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2566.เข้าถึงข้อมูลได้จาก shorturl.at/uvKXY

ชื่อเรื่อง	เสียงหัวเราะที่ไม่ตลก : การกลั่นแกล้ง (Bullying) ที่นำไปสู่ความรุนแรง
ชื่อผู้แต่ง	นางสาวรุจิรา จาริยะ ตำแหน่งนักจิตวิทยา
ผู้พิจารณาบทความ (Peer Review)	1.นางสาวดารณี เกิดพิพัฒน์ พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ 2.นางสาวณัฐฐานิษฐ์ ไชยศิริ นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ 3.นางสาวอรรญา ปฐมสกุล นักวิเทศสัมพันธ์
ที่ปรึกษา	นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม
วัน เดือน ปี ที่ส่งบทความ	3 สิงหาคม 2566